

**TÜRK SANAYİCİLERİ
VE İŞADAMLARI
DERNEĞİ**

Sayı : 05
21 Mayıs 2006

İçindekiler

**Çin
AB
UNICE
OECD/BIAC
ABD
Türkiye'deki Kamu ve
Özel Kuruluşların
Çalışmaları**

**Çin Devlet Döviz
Yönetim Genel
Müdürlüğü, 2005 Yılı
Çin Uluslararası
Gelir-Gider Raporu**

**Uluslararası
Yönetim
Geliştirme
Enstitüsü, 2006
Yılı Dünya
Rekabetçilik
Listesi**

**ULUSLARARASI KURUMLARDA VE TÜRKİYE'DE
ÇİN BAĞLANTILI GELİŞMELER**

1980'ler itibariyle komünist sistemin kapalı yapısından açık piyasa ekonomisine geçişiyle hızlı bir büyüme sürecine giren Çin, uluslararası ticaret sistemine entegrasyonu sürecinde önemli bir basamak olan 2001 yılı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğiyle de tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir. Çin'in DTÖ üyeliği, dünya ekonomileri için büyük bir fırsat olmasının yanı sıra bazı tehditleri de beraberinde getirmesi, devletleri ve ilgili kurumları bu ülkeye yönelik bazı stratejiler oluşturmaya yöneltmiştir. Bu bültende, Çin'deki gelişmeler başta olmak üzere, çeşitli devlet ve kurumların Çin üzerine yaptıkları çalışma ve faaliyetler ele alınmıştır.

I. Çin

A. Ekonomi

- Çin Devlet Döviz Yönetim Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan "2005 Yılı Çin Uluslararası Gelir-Gider Raporu"nda Çin ekonomisinin dışa açılma boyutunun daha da genişlediği ve dış ekonomi işleyişinin iç ekonomi üzerine yarattığı etkinin arttığı belirtilmiştir. Raporda, Çin'in geçen yılki dış gelir-gider hacminin önceki yıla göre %27 oranında arttığı ve uluslararası gelir-gider olağan kategorileriyle sermaye kategorilerinde ticaret fazlasının korunduğu açıklanmıştır. Çin'in dış gelir-giderlerinde dengeyi koruma hedefini gerçekleştirmek için iç talebi aktif şekilde genişletmesi, ekonomik büyüme şekillerini değiştirme adımlarını hızlandırması, ihracat yapısını iyileştirirken ithalat artışını teşvik etmesi, finans pazarını geliştirmesi, para tasarrufunun yatırıma ve tüketime yönelmesini sağlayarak, Renminbi kurunun oluşum mekanizmasını iyileştirmesi gerektiği belirtilmiştir. (1)
- Uluslararası Yönetim Geliştirme Enstitüsü (*International Institute for Management Development-IMD*) tarafından yayımlanan "2006 yılı Dünya Rekabetçilik Listesinde" Çin, 2004'e göre 12 sıra yükselerek 19. sıraya yükselmiştir. Dünya Rekabetçilik Listesi, 61 ülke ve bölgeyi kapsayan ve altyapı, kurumsal etkinlik, ekonomik performans, hükümet işleyişi gibi 300'den fazla kritere göre değerlendirme yapan yıllık bir listedir. 2004'te olduğu gibi 2005'te de listenin ilk sıralarında bir değişiklik olmamıştır. Buna göre ABD, Hong Kong, Singapur ve İzlanda ilk sıradaki yerlerini korumuştur. Bu ülkeleri Danimarka, Avusturya, Kanada, İsviçre, Lüksemburg ve Finlandiya izlemiştir. Türkiye bu listede 2004'te 48. ve 2005'te 51. sırada yer almıştır. (2)
- Çin'in cari fazlası, Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'nın (GSYİH) %7'sine ulaşarak 2001'deki %1.3'lük oranının çok üstüne çıkmıştır. Çin'in cari işlemler dengesinin fazla vermesi, ülkedeki fazla kapasite kullanımı ile ekonomideki diğer dengesizliklere işaret etmektedir.

**Çin'in cari fazlası
2005 yılında
2004'e göre %133
oranında artarak
160.8 milyar
dolara ulaşmıştır.**

**Çin, kamuya açık
şirketlerin hisse
satışına getirdiği bir
yıllık yasağı
kaldırmıştır.**

Çin'in cari fazlası 2005 yılında 2004'e göre %133 oranında artarak 160.8 milyar dolara ulaşmıştır. Mevcut durumdaki cari fazla iç tasarrufların yerli yatırımları geçtiğini açıkça göstermekte ve bu da ülkede fazla kapasite sorununa işaret etmektedir. Çin, mevcut aşamada iç talebi ve ithalatı arttırmak için çaba göstermektedir. Çin, uzun vadede, ithalat ve ihracatını dengelemeyi hedeflemektedir. Hükümet aynı zamanda yerel tüketimi canlandırarak, yatırım ve ihracata olan bağımlılığı da azaltmak istemektedir. Bu kapsamda Çin, kendi firmalarının yurt dışında yatırım yapmalarını da teşvik etmektedir. (3)

- Dünya Bankası, Çin'in 2006 büyüme tahminini revize ederek %9.5'e çıkarmıştır. Dünya Bankası, Çin'in yılın ilk çeyreğindeki beklenenden yüksek ekonomik performansı nedeniyle 2006 yılı için öngördüğü GSYİH büyüme tahminini %9.2'den %9.5'e çıkarmıştır. Dünya Bankasına göre, ülkedeki yüksek büyümenin nedeni, güçlenen ihracat ve iç talebin beklentiler paralelinde büyümesi, ve yatırımların sürmesidir. (4)

1. Borsa-Finans

- Çin, kamuya açık şirketlerin hisse satışına getirdiği bir yıllık yasağı kaldırmıştır. Bu yasağın kalkması sayesinde halka arz olmuş şirketler kendilerine daha fazla fon yaratma imkanı bulabilecektir. Ancak bu şirketlerin hisse satabilmeleri için Çin sermaye piyasası regülatörü tarafından belirlenen 34 kriteri karşılamaları gerekmektedir. Bu kriterler arasında, üç yıl üst üste kâr elde etmiş olmak ve yapılan temettü ödemelerinin toplam şirket gelirinin en az %20'si olması gibi hususlar bulunmaktadır. (5)
- Çin'de halka arzlar, getirisi itibariyle ilk kez Avrupa ve ABD'deki ortalama halka arz getirisini geçmiştir. Çinli şirketlerin Hong Kong, Şanghai, Şenzen ve Taipei borsalarındaki halka arzlardan elde ettiği ortalama gelir 2005 yılında 260 milyon dolara ulaşarak Avrupa ve ABD'yi geride bırakmıştır. Çinli firmaların 2005 yılındaki ortalama getirisi, 2004'teki 83 milyon dolardan 260 milyon dolara yükselmiştir. Aynı dönem içinde New York Borsası ve Nasdaq'da ortalama halka açılma seviyesi %22 azalarak 170 milyon dolara düşerken, Avrupa'da %11 artarak 100 milyon dolara yükselmiştir.

Deniz aşırı sermaye arayışındaki Çinli firmalar, halka arz için çoğunlukla Hong Kong borsasını tercih etmektedir. 2005 yılında Hong Kong'da gerçekleştirilen en büyük 10 halka arzın 8'ini Çinli firmalar oluşturmuştur. Hisselerinin satışından 9.23 milyar dolar kazanan Çin Kalkınma Bankası ve 3.29 milyar dolar gelir elde eden ülkenin en büyük kömür üreticisi China Shenhua Energy'nin hisseleri sadece Hong Kong Borsası'nda kote durumdadır. Çin'deki ortalama halka arz getirisinin bu yıl da 260-270 milyon dolar civarında olacağı tahmin edilmektedir. (6)

Çin'in en büyük dört finans kurumu arasında yer alan Bank of China, 12.1 milyar dolarlık hissesiyle halka arza hazırlanmaktadır.

Çin, bankacılık sistemine yeni düzenleme getiriyor.

- Çin'in en büyük dört finans kurumu arasında yer alan Bank of China, 12.1 milyar dolarlık hissesiyle halka arza hazırlanmaktadır. Devlet kontrolündeki banka, halka arzın 9.9 milyar dolarlık hisse satışını Hong Kong Borsası'nda, kalan 2.55 milyar dolarlık kısmını ise Şanghay Borsası'nda gerçekleştirecektir. Bu toplu hisse satışı, uluslararası piyasaların son altı yılda gördüğü en büyük halka arz olacaktır. Bank of China, iki farklı borsadaki hamleleriyle toplam hisselerinin yaklaşık yüzde 10'unu satışa çıkaracaktır. Hong Kong ve Şangay borsalarındaki halka arzların 1 Haziran'da başlayacağı tahmin edilmektedir. Uzmanlar, Bank of China'nın, Kasım ayında Hong Kong Borsası'nda halka açılmış olan China Construction Bank'la aynı stratejiyi izlediğini belirtmiştir.

Bank of China, halka arzdan yaklaşık 10 milyar dolar gelir elde etmeyi beklerken, ülkenin ekonomik performansı göz önüne alındığında bu rakamın 11 milyar dolara çıkabileceği belirtilmiştir. Satışa sunulacak hisselerinin %27'si için 12 büyük yatırımcı ilgilenmiştir. Bank of China'nın halka arzının başarısı, Çin'in en büyük bankası Industrial and Commercial Bank of China'nın (ICBC) yine bu yıl Hong Kong ve Londra Borsası ya da New York Borsası'nda kote olma planları öncesinde büyük önem taşımaktadır. ICBC'nin de halka arzından en az 10 milyar dolar gelir elde edileceği tahmin edilmektedir. (7)

Bank of China'nın performans bilgileri şu şekilde özetlenebilir;
(8)

Denizaşırı şube sayısı 560
Toplam varlık değeri 470 milyar dolar
2004 yılı net geliri 2.5 milyar dolar
Standard&Poor's kredi notu A-

- 2006 yılının Aralık ayında yabancı bankaların Çin'de yuan üzerinden mevduat sahibi olmalarına izin vermeye başlayacak olan Çin, bankacılık sistemine yeni bir düzenleme getirecektir. Bu yeni düzenlemeye göre, banka mevduatları sigorta kapsamına alınacaktır. Buna göre, bankanın mali anlamda çöküşe girmesi halinde o bankada mevduat hesabı bulunan yatırımcılar korunmuş olacaktır. Ancak bu planın yabancı bankaları olumsuz yönde etkilemesi beklenmektedir. Çin mâli piyasasını aralık ayına hazırlamayı planlayan bu yeni düzenlemeye uyum sürecinin bir zamanlar yabancı sermaye karşısı bir tavır takınan pazarda küçük ölçekli yabancı bankaların üzerine mâli yük bindirebilecektir.
- Çin Bankacılık Düzenleme Kurumu'nun son verilerine göre, Çin'deki bankacılık mevduat hesaplarının büyüklüğü yaklaşık 3.74 trilyon dolara ulaşmıştır. Yeni uygulama, Çin'in liberalleşen mâli sistemi, bankalar arasında artan rekabet ve tüketiciler arasındaki daha az tasarrufa gitme eğiliminin doğuracağı risklere karşı bir önlem olarak alınmaktadır. Hong Kong da bankacılık sisteminde benzer bir sigorta uygulamasına geçmeye hazırlanmaktadır.

Düzenleme Kurumu, bankaları bu sigorta kapsamında yer almaya teşvik etmek için, mevduatlarını sigortalamaları karşılığında Çin'deki yasal statüleri ile ilgili kolaylık sağlamayı önermektedir. Kurum, yabancı bankalardan Çin'deki şubelerini yasal olarak Çin'de kuruluş ve burada yönetilen şirketlere koymasını istemektedir. Mevcut durumda, çoğu yabancı bankanın Çin merkezi, kendi ülkelerindeki merkezlere bağlı ve oradan yönetilmektedir. Çin dışında çok az ülke yabancı bankaların kendi pazarlarında açacakları şubeler için yerel bir şirkete ait gözükmeleri talebinde bulunmaktadır. Yabancı bankalardaki mevduatların sigorta kapsamına alınması sonrasında her banka elindeki mevduatın bir kısmını sigorta fonu olarak ayırmak zorunda kalacaktır. (9)

2. Yatırım ve Sermaye Hareketleri

- Dünyadaki en büyük 500 işletmeden yaklaşık yarısı Şangay'da yatırım yapmıştır. Yabancı sermaye; otomobil finansı, sermaye ve mülkiyet yönetimi, eğitim, ticaret gibi 30'dan fazla sektöre erişmiş ve 1 milyon 550 bin istihdam imkanı yaratmıştır. Önümüzdeki birkaç yılda Şangay çokuluslu şirketleri, Şangay'da Araştırma-Geliştirme (AR-GE) merkezi kurulmasına destek verecek ve yabancı işadamlarının anahtar ve çekirdek teknolojileri transfer etmesini teşvik etmeye devam edecektir. (10)
- Yabancı sermayeli perakende işletmelerinin Çin'deki yatırımlarına konulan hisse sınırlamasının kaldırılması, yabancı işletmelerin faaliyetlerini tek başına gerçekleştirmeye yönelmelerine neden olmuştur. 2005 yılında Çin'de yeni izin verilen yabancı sermayeli perakende işletmelerin arasında sermayeleri tamamen yabancı kaynaklı olanların sayısı 124'e ulaşmış ve bu sayı yeni izin alan yabancı sermayeli perakende işletmelerinin yüzde 60'dan fazlasını oluşturmuştur. (11)
- Çin Ticaret Bakanlığı tarafından 15 Mayıs 2006 tarihinde yayımlanan açıklamada, 2006 yılının ilk dört ayında Çin'deki mevcut yabancı sermayenin 18 milyar 500 milyon dolara ulaşarak geçen yılın aynı dönemine göre %5.76 oranında arttığı belirtilmiştir. Çin'e yatırım yapan ülke ve bölgeler arasında Hong Kong (5.36 milyar dolar) birinci sırada yer alırken, Japonya (1.552 milyar dolar), Kore Cumhuriyeti (1.34 milyar dolar), Almanya (919 milyon dolar) ve ABD (611 milyon dolar) diğer öncelikli yatırımcı ülkeleri oluşturmaktadır. (12)
- Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), 1990'dan 2005 yılına kadar geçen süre içinde Çinli şirketlerin yurtdışında 277 şirket satın alma projesi gerçekleştirerek, Asya'da ilk sırada yer aldığını belirtmiştir. UNCTAD, Çin ekonomisinin hızla büyümesiyle Çin'in ülke dışında yatırım kabiliyetinin gittikçe arttığını hatırlatılarak, 2005 yılında Çin'in gelişmiş ülkelere satın aldığı

2006 yılının ilk dört ayında Çin'deki mevcut yabancı sermaye 18 milyar 500 milyon dolara ulaşmıştır.

şirketlerin sayısının hızla arttığını, gelişmekte olan ülkelerdeki yatırım miktarını aştığını belirtmiştir. Çin'in, ülke dışındaki yatırımlarının, tanınmış markaları, bilimsel teknolojiyi ve makine üreten şirketleri satın almaya yönelik olduğu belirtilmiştir. 2005 yılında, Çin'in dışa yönelik 6.9 milyar dolarlık dolaysız yatırımının yarısından fazlasının ülke dışındaki satın alma projelerinde kullanıldığı ifade edilmektedir. (13)

- Çin Başbakan Yardımcısı Zeng Peiyan, Çin Hükümeti'nin kimya sektöründeki çokuluslu yatırımları teşvik ettiğini İngiliz INEOS firması yetkilileri ile yaptığı görüşmede belirtmiştir (İngiliz INEOS firması yıllık 33 milyar dolarlık satış hacmi ve 15600 çalışanı ile kimya sektöründe 3. sırada bulunmaktadır.) Buna göre, Çin önümüzdeki 5 yıl içinde temel kimyasal maddeler sektörünü geliştirecek ve rafine kimyasal sanayisinin gelişimini sağlayacak ve çevreyi kirleten kimyasal firmaların faaliyetlerini sonlandıracaktır. Çin özellikle ülkenin batısı ve kuzeydoğusundaki çok uluslu kimya firmalarının yatırımlarına sıcak bakmaktadır. (14)
- Çin, yabancı yatırımcıların sınırlı da olsa vadeli emtia kontratları yapabilmesine izin vermeyi planlamaktadır. Böylelikle vadeli ve türev döviz işlemlerinin yolu açılacaktır. Mevcut durumda, yabancı yatırımcıların doğrudan ticareti Çin'deki yuanın hakimiyetindeki hisse piyasası ve bono piyasasında sınırlı tutulmaktadır. Tüm yatırımlar 10 milyar dolar ile sınırlandırılmakta ve bu miktarın 6.57 milyar dolarlık bölümü tahsis edilmektedir. (15)

B. Dış Ticaret

- Çin Gümrükler Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2006 yılının ilk dört ayında Çin'in toplam ithalat ve ihracat hacmi 510 milyar dolara ulaşarak 2005 yılının aynı dönemine göre %24 artış göstermiştir. Buna göre, Ocak-Nisan döneminde, başta konfeksiyon olmak üzere Çin'in geleneksel ihracat ürünlerindeki ihracatta hızlı bir artış kaydedilmiştir. Bununla birlikte, otomobildeki ithalat eğilimi yükselmiş, ve demir-çelik ithalatında düşüş yaşanmıştır. Böylelikle, 4.6 milyar dolar olan 2005 yılı Nisan ayı ticaret fazlası iki kat artarak, 2006 yılı Nisan ayında 10.46 milyar dolara ulaşmıştır. (16)
- Çin Ticaret Bakanlığı'nın 26 Nisan 2006 tarihinde yayınladığı "Çin Dış Ticaret Raporu"nda, 2006 yılının ilk üç ayı içinde Çin'in ihracat artış hızının yavaşlarken ithalat artışının hızlandığı, buna rağmen ticaret fazlasının 23 milyar dolara ulaştığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, Çin'in dışa yönelik ticaret yapısının düzeltilerek ve artış tarzı değiştirilerek, ticaret fazlasının azaltılmasının hedeflendiği belirtilmiştir.

Çin'in ithalat ve ihracatında hızlı artışın korunacağı, yıllık toplam ithalat ve ihracat hacminin 1 trilyon 600 milyar doları geçeceği, ve artış hızının %15'i geçeceği tahmin edilmektedir. (17)

2006 yılının ilk dört ayında Çin'in toplam ithalat ve ihracat hacmi 510 milyar dolara ulaşmıştır.

Çin Ticaret Bakanlığı, Çin Dış Ticaret Raporu, Nisan 2006

**Çin otomotiv
sektöründeki son
gelişmeler**

- Çin'in araç üretimi ve satışları Nisan ayında geçen yılın aynı dönemine göre %25 artmıştır. Buna göre, Nisan ayı üretimi 686100 adet olarak gerçekleşmiştir. Bu, geçen sene aynı döneme göre %25.2 artışı işaret etmektedir. Yerli üretim araçlarının satışı ise, %25.42 artarak 672900 adete ulaşmıştır. Yılın ilk dört ayında ise geçen sene aynı döneme göre araç üretim ve satışı ise 1/3 oranında artmıştır. Ocak-Nisan dönemi araç üretimi toplamda 2.47, satışı ise 2.41 milyon adet olarak gerçekleşmiştir. Bu trendin devamı halinde 2006'nın üretim ve satış açısından 2005'ten çok daha iyi geçmesi beklenmektedir.

2005 yılında 5.71 milyon araç üretilmiş, 5.76 milyon araç ise satılmıştır. Bu rakamlar, 2004'e göre sırasıyla %12.56 ve %13.54'lük artışlara işaret etmektedir. Bu bağlamda, Çin'de artık yerli üreticilerde üretim ve satışlarda ön sıralarda yer almaktadır. (18)

- Çin Gümrük Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2006 yılının ilk dört ayında 72.000 adet motorlu araç ithal edilmiştir. Bu rakam, geçen sene aynı döneme göre iki katı bir artışı ifade etmektedir. Çin'in diğer dış ticaret kalemlerinde yılın ilk 4 ayı için rakamlar ise şöyle sıralanmaktadır; (19)

-Makine ve elektronik ürünlerin ithalatı %28,5 artarak 129,56 milyar dolar. Makine ve elektronik ürünlerin ihracatı %32.7 artarak 158,72 milyar dolara ulaşmıştır. Bu rakam, ülkenin toplam ihracatının %57,9'una denktir.

-Çelik ürünleri ithalatı %26,40 azalarak 6,29 milyon ton.

-Yüksek teknoloji ürünleri ihracatı %34,4 artarak 81,27 milyar dolara ulaşmıştır.

-Giyim ihracatı ise %24.7 artarak, 24.03 milyar dolara ulaşırken, diğer tekstil ürünleri ihracatı %20.4 artarak 14,45 milyar dolara ulaşmıştır.

- Çin Devlet Başkanı Hu Jintao, 16 Mayıs 2006'da Rus Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ile görüşmüştür. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Mart ayındaki Çin ziyaretinden hemen iki ay sonra yapılan bu görüşmede Çin'de ilan edilen "Rusya Yılı"nın açılış törenleri ve "Çin-Rus İş Zirvesi Forumu" gerçekleşmiştir. Tüm bu temas ve faaliyetler iki ülke arasındaki stratejik işbirliğini yeni bir seviyeye taşımaktadır. Rusya'da aynı şekilde 2007 yılını "Çin Yılı" olarak ilan etmiştir. Çin Devlet Başkanı Hu, iki ülke arasında ekonomik ve ticaret, enerji, yatırım, ileri teknoloji konularındaki işbirliğinin arttırılarak, uluslararası ve bölgesel ilişkilerde işbirliği içinde olunması gerektiğini belirtmiştir. (20)

**Çin, 2006 yılını
"Rusya Yılı"
olarak ilan
etmiştir.**

C. Diğer

1. Fikri Mülkiyet Haklarının Korunması

- Çin patent ve telif haklarını koruma sitesi (www.ipr.gov.cn) resmen açılmıştır. Çin Ticaret Bakanlığı'ndan alınan bilgilere göre, patent ve telif haklarını koruma alanındaki son gelişmeleri, hükümet bilgilerini

ve uluslararası temaslar gibi programları içeren söz konusu internet sitesi, yurtiçi ve yurtdışına Çin'in patent ve telif haklarını korumayla ilgili yasaları, yönetmelikleri, politikaları ve önlemleri tanıtmanın yanı sıra, halk kitlelerine kapsamlı patent ve telif haklarını koruma bilgilerini ve yasal haklarını savunma hizmetlerini zamanında sağlamayı, toplumun patent ve telif haklarını koruma bilincini artırmayı ve ülkenin patent ve telif haklarını koruma seviyesini yükseltmeyi amaçlamaktadır. (21)

- Pekin'de düzenlenen "2006 Çin Patent ve Telif Haklarını Koruma Üst Düzey Forumu"nda, Çin'in patent ve telif haklarını korumak için yasama ortamını durmaksızın iyileştirdiğini ve mevcut aşamada yasama organlarının ilgili yasaları hazırlayarak nispeten kapsamlı patent ve telif hakları koruma yasa sistemini oluşturduğunu, aynı zamanda patent ve telif haklarını koruma yasalarının elverişli biçimde yürüttüğünü ifade edilmiştir. Ayrıca, Çin'in yoğun şekilde patent ve telif haklarıyla ilgili eğitim ve tanıtım çalışmaları yapmakta olduğu söylenmiştir. (22)
- Çin, DTÖ'ye üye olduğu 2001 yılından bugüne, fikri mülkiyet hakları ile ilgili anlaşmazlıklardan dolayı kaybının 1 milyar doları bulunduğunu iddia etmiştir. Çin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın raporuna göre, Çinli firmaların %99'u, buluşları için patent başvurusunda bulunmamaktadır. Hükümet; bağımsız, yenilikçi ve yabancı firmaların teknolojilerine bağımlı olmayan ürünlerin geliştirilmesi için çaba sarf etmektedir. Çin'in bu hedefi ülkenin 2006-2011 yıllarını kapsayan yeni beş yıllık kalkınma programında da öne çıkmaktadır. Önümüzdeki beş yıl için Çin'in fikri mülkiyet hakları konusundaki stratejisi şöyle özetlenebilir; Yoğun araştırma, agresif bir patent politikası, mümkün olduğunca yerel buluşları kullanma ve ancak son çare olarak yabancı buluşları kullanma. (23)
- Çin Hükümeti, önümüzdeki iki yıl içinde fikri mülkiyet hakları ihlallerini azaltmak için bir eylem planı hazırlamaktadır. Planla birlikte ülkedeki fikri mülkiyet hakları yasal çerçevesinin iyileştirilmesi ve fikri mülkiyet haklarının daha iyi korunması için idari ve yargı çabalarının artırılması hedeflenmektedir. Çin böylelikle telif hakları korsanlığı, marka ve patent ihlallerini en öncelikli konular arasına almaktadır. Bu kapsamada, gıda, ilaç, tarım ve yeni ve yüksek teknoloji alanları ve telif haklarının korunması konusu öncelikli hususlar olarak yer almaktadır. Çin, bu çabalarını desteklemek amacıyla yakın gelecekte 50 şehrinde fikri mülkiyet hakları servis merkezleri kurmayı hedeflemektedir. (24)

Bu plan doğrultusunda, yakın gelecekte Şangay'da bir Fikri Mülkiyet Hakkı Şikayet Merkezi kurulması planlanmaktadır. Merkezin görevi, şikayetleri kabul etmek ve davaları ilgili mercilere aktarmaktır. Merkez ayrıca, davaların ele alınışını da gözlemleyecektir. Bu merkezler sayesinde, özellikle kendi birimi olmayan küçük ve orta ölçekli yerel firmalara telif hakları hakkında bilgi sağlanabilecektir.

**Çin Hükümeti,
önümüzdeki iki yıl
içinde fikri mülkiyet
hakları ihlallerini
azaltmak için bir
eylem planı
hazırlamaktadır.**

2. Diğer Alanlar

- Çin'in "Tanınmış Markalarının Yurtdışı Yatırımları 2006 Yılı Forumu" 30 Nisan'da Pekin'de düzenlenmiştir. Forumu, ABD ve Güney Afrika gibi ülkelerden gelen Çin asıllı yabancı işletmeciler ve uzmanların da dahil olduğu katılımcılar, Çin'in tanınmış markalı işletmelerinin yurtdışındaki yatırım adımlarının hızlanmasıyla, bu ürünlerin yabancı tüketiciler tarafından gittikçe kabul edildiğini, bunun Çin'in tanınmış markalı işletmelerinin yurtdışında yatırım yapmalarının zamanının geldiğinin bir göstergesi olduğunu savunmuştur. Forumda ayrıca, önümüzdeki 5-10 yılın Çin'in tanınmış markalı işletmelerinin yurtdışı yatırımları için altın bir dönem olacağı ifade edilmiştir. (26)

- Çin'in en yüksek yasama organı olan Milli Halk Kongresi Komitesi, ortaklık hukukunda yapılacak bir değişiklik ile sınırlı sorumluluk ortaklığına izin vermeyi planlamaktadır. Bu değişikliğin sermaye ve muhasebe firmalarını cesaretlendirmesi beklenmektedir.

Değişiklikler kapsamında, sınırlı ortaklıklar ile sınırlı sorumluluk ortaklıklarına ek maddeler getirilmektedir. Kanunun ilk hali yalnızca ortaklıklarla ilgilenmekte ve tüm ortakların kurumsal borçlar için sınırsız sorumluluğunu öngörmektedir. Ayrıca, yerli muhasebe firmaları yabancılarla eşit şartlarda tutulacaktır. Sınırlı sorumlu işletmelerin gelirlerinin bir kısmıyla operasyonel borçlarını dengeleme amaçlı bir risk fonu oluşturması hedeflenmektedir. (27)

- Çin Ticaret Bakanlığı'ndan bir yetkilinin bildirdiğine göre, Çin'in DTÖ Hükümet Alımları Anlaşması'na (GPA) dahil edilmesi için müzakerelere başlaması ve 2007 senesinin sonunda Hükümet Alımları pazarının açılımı yönünde bir liste sunması beklenmektedir. Bununla birlikte, Hükümet Alımları konusunda gerçekleştirilen bir Çin-AB konferansının açılış konuşmasında söz alan Ticaret Bakanı Yardımcısı Yu Guangzhou, tüm zorluklarına rağmen, Çin'in DTÖ GPA'ya kısa sürede girme vaadini yerine getirebilmek için GPA giriş müzakerelerine hazırlık yönünde çaba gösterdiklerini belirtmiştir. Yu, GPA'nın en önemli üyelerinden olan ve Hükümet Alımları konusunda geniş bir tecrübeye sahip olan Avrupa Birliği'nin (AB), GPA'ya giriş müzakerelerinde Çin'in durumunu dikkate alması gerektiğini ifade etmiştir. Yu ayrıca, Çin'in büyük pazar potansiyeline rağmen, kamu alımları pazarını açmakta güçlük çektiğini, henüz firmalar arası rekabetin yeterli seviyede olmadığını ve GPA'nın daha iyi anlaşılması gerektiğini vurgulamıştır. (28)

- Gallup adlı bir danışma şirketi, Çin ile iş yapmak isteyen herkes için, son on yıldır Çinli tüketicilerin ihtiyaçlarının ve isteklerinin anlaşılması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir. Şirket, Çin'de yaşayan üretici ve de tüketicilerle anket çalışmaları yapmakta, ve

Çin'de sınırlı sorumluluk ortaklığına izin verilecektir.

buradan alınan verilerle, tüketici davranışları, pazar fırsatları ve işletme zorluklarını belirlemektedir. (29)

- Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC) tarafından yayımlanan son raporun Çin'e yönelik tahminlerine göre, 2007-2016 yılları arasında, Çin'in turizm sektöründe elde edilen ortalama yıllık geliri %8.7'ye ulaşacaktır. 2006 yılında turizmin Çin GSYİH'sine %2.9'luk bir katkı yapması beklenmektedir. Turizm bağlantılı sektörler ile birlikte ise bu katkının %13.7'ye ulaşması beklenmektedir. 2006 yılında, turizm sayesinde 17 milyon kişinin, turizm ile ilgili sektörler ile birlikte, 77 milyon kişinin istihdam edileceği belirtilmiştir. 2005 yılında Çin'in turizm sektöründen elde ettiği döviz, 2004'e oranla %13 artarak, 29 milyar 200 milyon dolara ulaşmıştır.

2006 yılının ilk üç ayında 8.52 milyon Çinli turist yurtdışına ziyarette bulunmuştur. Bu rakam, 2005 senesiyle kıyaslandığında, %16.33'lük bir artışı ifade etmektedir. Çin Ulusal Turizm Kurumu'na göre, 2020 yılında Çin dünyanın en çok turist gönderen dördüncü ülkesi olacaktır. Dünyada 124 ülke ve bölge, Çin Hükümetince turizm yeri ilan edilmiş durumdadır. 2005 senesinde 31 milyon Çin vatandaşı yurtdışına seyahat etmiş, bunlardan sadece 45 bini Türkiye'yi ziyaret etmiştir. (T.C Turizm Bakanlığı)

WTTC, Çin'in turizm sektöründeki potansiyelini geliştirmek için, iki haftalık ücretli tatil yapmasını, ekonomik tip otellerini geliştirmesini ve ekolojik ortamını koruması gibi birkaç maddelik öneride bulunmuştur. (30)

- DTÖ tarafından 19 Nisan 2006 tarihinde ilk kez yayınlanan "Çin'in Ticaret Politikaları Değerlendirme Raporu"nda, Çin'in reform ve dışa açılma uygulamalarında kaydettiği ilerleme değerlendirilmiştir. Raporda, Çin'in 2001 yılında DTÖ'ye katılmasından bu yana ticaret ve yatırım politikalarında gerçekleştirdiği reformların Çin ekonomisinin dünya ekonomisiyle bütünleşme sürecini hızlandırdığı belirtilmiştir. Reform ve dışa açılma politikasının Çin ekonomisinin pazar ekonomisine geçiş sürecine hız kazandığı gibi Çin'in dünyada büyüme hızı en yüksek ülkelerden biri haline gelmesini sağladığı ifade edilmiştir. Çin'deki bu büyümenin bazı ciddi sorunlara neden olacağını işaret eden rapor, Çin'in ekonomik sorunları yapısal reform yoluyla çözmek için çaba harcadığını, ve 11. Beş Yıllık Kalkınma Programı'nda ekonominin daha dengeli gelişmesine vurgu yapıldığına dikkat çekmiştir. (31)

II. AB

- Avrupa Komisyonu Ticaretten Sorumlu Üyesi Peter Mandelson, 4 Mayıs 2006 tarihinde yaptığı 'Avrupa'nın küreselleşmeye tepkisi' konulu konuşmasında, DTÖ Doha Kalkınma Turu sonucunda Avrupa Birliği'nin (AB) ticaret politikasındaki öncelikli olan hususları belirtmiştir. Mandelson, AB ticaret politikasının önündeki en büyük meydan okuması olarak, küreselleşmeye yönelik içte ve dıştaki

Çin Ulusal Turizm Kurumu'na göre, 2020 yılında Çin dünyanın en çok turist gönderen dördüncü ülkesi olacaktır.

DTÖ, "Çin'in Ticaret Politikaları Değerlendirme Raporu, 19 Nisan 2006"

**AB ticaret
politikasındaki
öncelikli hususlar**

**Avrupa Komisyonu,
'AB-Çin Ticari ve
Ekonomik İlişkileri
Stratejisi'**

**Avrupa İç Pazar ve Mali
Hizmetler Komiseri
Charlie McCreevy'in
Çin ziyareti**

tepkileri göstermiştir. Mandelson, küreselleşme gerçeğine ve meydan okumasına karşı daha fazla açılım yönünde bir değişim için çaba gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, AB'nin bu süreçte ülke pazarlarının açılımının ve uluslararası kuralların açık ve şeffaf olarak uygulanmasının sağlanması yönünde çaba göstereceğini belirtmiştir. Mandelson, Asya'daki büyümeye karşılık, AB'nin pazara giriş konusunda yeni bir stratejik yaklaşımı belirleyebileceğini ifade etmiştir.

Mandelson, küreselleşmedeki tek en büyük meydan okuma olarak gösterdiği Çin için, AB'nin sonbahar döneminde yeni bir stratejik yaklaşım geliştirebileceğini belirtmiştir. Mandelson, Çin'in, bir tehdit, bir fırsat ve gelecek vaat eden bir ortak olarak doğru anlaşılması gerektiğini vurgulamıştır. (32)

- Avrupa Komisyonu, 'AB'nin Çin ile Ticaret ve Ekonomik İlişkileri için Strateji' konulu yeni teklifini (*communication*) AB Konseyi'nin onayına sunmaya hazırlanmaktadır. Bu teklifte özellikle, AB'nin Çin'le olan ticaret ve yatırım ilişkisine yeni bir strateji geliştirilmesi, AB'nin Çin'e karşı rekabet gücünün artırılması ve Çin'in gelişen ekonomisi karşısında ortaya çıkan fırsatlardan yararlanılması hususları belirtilmiştir. Konu hakkında kamuoyunu bilgilendirmek ve sivil toplumdan konuya ilişkin olarak görüş ve önerilerini almak amacıyla, önümüzdeki aylarda şu aktiviteler gerçekleştirilecektir;

-Avrupa Komisyonu Ticaret Genel Direktörlüğü, sadece sanayicilere yönelik olarak 29 Mayıs tarihinde bir oturum gerçekleştirecektir. (Ek 1)

-Haziran ayında geniş katılımlı ayrı bir oturum ve 7 Temmuz tarihinde Brüksel'de 'AB'nin Çin ile Ticaret ve Yatırımı: Değişimler, Tehditler ve Seçenekler' konulu bir konferans düzenlenecektir (33).

-Kamuoyunun konuya ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/bilateral/countries/china/consultation_en.htm linki açılmıştır.

- 15 Mayıs 2006 tarihinde, Çin Ticaret Bakanı Bo Xilai ve Avrupa İç Pazar ve Mali Hizmetler Komiseri Charlie McCreevy, Pekin'de ikili görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede Xilai, Çin ekonomisinin istikrarlı büyümesi sonucunda 2005 yılında Çin'in yerel ekonomisinin 2.6 trilyon dolara ulaştığını ve ilersı için de bu büyümenin süreceğini, ve bunun da Çin ve diğer ülkeler arasındaki ticari ilişkilerin dengeli olarak gelişmesini sağlayacak koşulları yaratacağını belirtmiştir. Xilai ayrıca, Çin'in fikri mülkiyet haklarının korunması konusuna önem verdiğini ve pazar düzeni ve standardizasyon konularında da gelişme kaydettiğini belirtmiştir. Ayrıca, Çin'in fikri mülkiyet haklarının korunması konusunda açılımlara gittiğini ve AB ile hukuksal sistemi dahil olmak üzere pazarının geliştirilmesi konusunda hazır olduğunu ve ticari sirkülasyonu desteklediklerini açıklamıştır.

Xilai, AB'nin Çin ayakkabı pazarına karşı anti-damping uygulaması

karşısındaki pozisyonuna da değinerek Çin ayakkabı üretimi ve işletilmesinin pazar kurallarına uygun olduğuna işaret etmiştir. Ayrıca, Çin pazar ekonomisi sisteminin aşamalı geliştiği gerçeğine karşı AB'nin doğru bir tavır sergileyeceğini ve en kısa zamanda Çin'in Pazar Ekonomisi Statüsünü (MES) tamamen tanıyacağını umduğunu söylemiştir. Buna karşılık McCreevy, mevcut durumda Çin'in AB'nin ikinci en büyük ticaret ortağı ve AB'nin de Çin'in en büyük ticari ortağı olduğunu ve iki tarafın da uzun dönemli ve iyi bir işbirliği beklentisi içinde bulunduğunu söylemiştir. McCreevy, Çin ekonomisinin çok hızlı bir gelişme kaydettiğini ve bunun Avrupalı şirketlerin Çin pazarına erişiminde birçok fırsat yarattığına dikkat çekmiştir. İki tarafın ticari anlaşmazlıkların giderilmesinde karşılıklı anlayış geliştirmesi ve iki yönlü ticaretin ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesinin desteklenmesi gerektiğini söylemiştir. McCreevy, fikri mülkiyet haklarının korunması konusunda Çin'in aldığı mesafeyi takdir ettiğini ve bu konunun adım adım takip edilecek bir süreç olduğunu ve AB'nin bu konudaki deneyimlerini Çin ile paylaşmaya hazır olduğunu belirtmiştir. (34)

- McCreevy'nin, 16 Mayıs 2006 tarihinde Çin'in başkenti Pekin'de 'Muhasebe ve Denetleme konularında Çin-AB İşbirliği' konusunda yaptığı konuşmasında ise, ülke pazarlarının doğru, zamanında ve güvenilir mali bilgiye ihtiyaç duyduğunu ve bu sebeple en yüksek kalitede küresel muhasebe standardının oluşturulmasının önemini vurgulamıştır. Konuşmasında AB'deki muhasebe ve denetim mekanizmasından da bahseden McCreevy, AB'nin bu konudaki Çin ile olan ilişkisi hakkında, iki ülke arasındaki son yıllarda artan işbirliği sonucunda her iki tarafından da bundan kârlı çıktığını söylemiştir. Buna göre, Çin ve AB arasında gerçekleşen 'Ortak Deklerasyon' ile Çin-AB Mali Diyalogunun en önemli ayağını oluşturan muhasebe konusunda iki ülke arasındaki mevcut işbirliği ve ilişkinin güçlendirilmesi öngörülmüştür. Bu süreçte yapılan olağan görüşmelerde, özellikle Uluslararası Mali Raporlama Standartları (IFRS) konusundaki uygulama ve başvuru hususlarının öne çıkarıldığı belirtilmiştir. (Ek 2)

- 26 Nisan 2006 tarihinde, Çin Ticaret Bakanlığı ve Almanya Federal Ekonomi ve Teknoloji Departmanı tarafından, fikri mülkiyet hakları konusunda seminer düzenlenmiş ve bunun sonucunda fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi hakkında bir Mutabakat Paktı (MoU) imzalanmıştır. Seminer süresince, Çin Ticaret Bakan Yardımcısı Jiang Zengwei ve Alman Ekonomi ve Teknoloji Genel Sekreteri arasında ikili görüşmeler gerçekleşmiş ve her iki taraf da, etkili bir fikri mülkiyet haklarının korunmasının iki taraflı ticari ilişkilerin korunmasında, geliştirilmesinde ve güçlendirilmesinde ve dünya ticaretinin sorunsuz işleminde kritik bir rolü olduğu konusunda görüş birliğine varmıştır. Mutabakatta, Çin ve Almanya'nın, fikri mülkiyet haklarının korunması konusunda işbirliğini güçlendirmek için birlikte hareket ederek tam bir iletişim ve paylaşım ile birlikte korunma seviyesini arttırmaları öngörülmüştür. (35)

**Çin-Almanya, fikri
mülkiyet sisteminin
güçlendirilmesi
hakkında
Mutabakat Paktı,
26 Nisan 2006**

**Çin-Danimarka
ekonomik ve ticari
ilişkileri**

- 12 Mayıs 2006 tarihinde, Çin Ticaret Bakanı Bo Xilai ve Danimarka Dışişleri Bakanı Per Stig Moeller, Pekin’de görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede, iki ülke arasındaki ticaret ve ekonomik işbirliği ve DTO müzakeresinin yeni aşamaları konularında fikir alış-verişi gerçekleşmiştir. Xilai, Danimarka’nın Çin’in Kuzey Avrupa’da önemli ticari ve ekonomik ortağı olduğunu belirtmiştir. 2005’de Çin-Danimarka ticaret hacminin 4 milyar dolara ulaştığını belirtmiştir. İki ülkenin ekonomik olarak birbirinin tamamlayıcısı olduğunu, Danimarka’nın gemi yapımı, tarım ürünlerinin işlenmesi, ilaç, enerji, kaynakları, çevre koruması ve gemicilikte daha rekabetçi iken, diğer taraftan Çin’in çok büyük bir pazara sahip olduğu ve çevreyle barışık enerji tasarrufu yapan bir toplum oluşturmaya ve sürdürülebilir bir gelişme gerçekleştirmeye çalıştığını belirtmiştir. Xilai ayrıca, gelecekte Çin-Danimarka ticari ve ekonomik işbirliğinin geliştirilebileceğini ve iki ülkenin küçük ve orta ölçekli işletmeler bazında da enerji kaynakları, çevre korunması, gemi yapımı, biyolojik ilaçlar ve turizm alanlarında işbirliği yapabileceklerini vurgulamıştır. Ayrıca Xilai, Danimarka’nın Çin-AB tekstil ticaretindeki özgür ve adil ticaret anlayışında ısrarlı duruşunu takdir ettiğini belirtmiştir. Buna karşılık olarak Moeller, Çin Ticaret Bakanı ile aynı görüşü paylaştığını, Danimarka ve Çin’in hızla gelişen karşılıklı iyi ilişkiler ve iki yönlü ticarete sahip olduğunu söylemiştir. Danimarka’nın çevre koruma, enerji kaynakları ve ilaç sektöründe her iki ülkedeki küçük ve orta ölçekli işletmeler arasındaki işbirliğini geliştirerek ve ayrıca Çin’in merkezindeki, batısındaki ve kuzeydoğusundaki şirketlerle de işbirliği yolları arayarak iki yönlü ticareti ve ekonomik işbirliğini arttırmayı istediklerini belirtmiştir. Moeller ayrıca, Danimarka’nın özgür ticaretin sürdürülmesinden yana olduğunu ve AB’nin Çin mallarına ve buna dahil olmak üzere ayakkabı pazarına olan nedensiz kısıtlamalarına karşı olduğunu belirtmiştir.

Görüşmede ayrıca, DTO müzakeresinin yeni aşamalarıyla ilgili olarak, müzakerelerin önemli bir aşamada bulunduğunu ve bütün tarafların pozisyonlarının çok taraflı ticari sistemin geleceğine karar vereceğini ve Çin’ in burada bir köprü işlevini göreceğini umduğunu söylemiştir. Xilai ise, adil ve çok taraflı bir ticaret sisteminin bütün üyelerin çıkarıyla aynı noktada olduğunu eklemiş ve Danimarka’nın özgür ticaret ve Çin ayakkabı pazarı dahil diğer tüm Çin mallarına getirilen kısıtlamalara karşı tavrını sürdürmesinin gerekli olduğunu belirtmiştir. Görüşme sonucunda, Çin-Danimarka Şirketler İşbirliği Geliştirilmesi konusunda Mutabakat Paketi (MoU) imzalanmışlardır. (36)

- Çin İthalat ve İhracat Ticaret Odası Başkan Yardımcısı Coa Xinyu, Avrupa ülkelerindeki ve özellikle Güney Avrupa ülkelerindeki bazı sanayi birliklerinin, AB Komisyonu’nun da desteğini alarak, sekiz kategorideki Çin tekstil ürününde damping uygulandığı gerekçesiyle inceleme başlatılması yönünde hazırladıklarını belirtmiştir. Buna karşılık Cao, Çin Ticaret Odasının bu ürünlerin ihracatını sıkı gözlem

**Sekiz kategorideki
Çin tekstil ürününe
damping incelemesi**

**UNICE, AB-Çin
ilişkileri görüşü, 8
Mayıs 2006**

altına aldıklarını belirtmiş ve yerel ihracatçıların damping cezaları konusunda bilgilendirilmesi ve hukuksal destek almaları konularında katkı sağlandığını belirtmiştir. Cao ayrıca, yılın ilk çeyreğindeki sanayideki büyüme oranının istikrarlı ve beklenenin üstünde gerçekleştiğini iddia etmiştir. Buna göre, bazı raporlarda Wal-Mart gibi uluslararası alıcıların satın almalarını başka Asya ülkelerine kaydırdığı ileri sürülse de, 2006 senesinin ilk çeyreği itibarıyla Çin'in tekstil ihracat ürünlerinde % 20'lik bir artış gözlemlendiğini belirtmiştir. (37)

III. UNICE

- UNICE, 8 Mayıs 2006 tarihinde, Avrupa Komisyonunun AB-Çin ilişkilerinde daha kararlı ve koordineli bir stratejiye sahip olmaya davet eden görüşünü açıklamıştır. Buna göre UNICE, Çin ile ilgili AB'nin yeni oluşturacağı stratejisinde öncelikle Avrupalı şirketlerin rekabet ortamını esas olarak almasını ve bu şirketlerin iş yaratımında ve büyüme sağlanmasında etkin rol alabilmesi yönünde çalışmalarını sürdürmesini öngörmüştür. UNICE, Çin'in, düzenleyici çerçevede ilerleme kaydettiği halde şeffaflık, tahmin edilebilirlik ve ticaret ve yatırım kurallarının etkin bir şekilde hayata geçirilmesi konusundaki eksikliklerinin sürdüğünü dikkat çekmiştir. Bu bağlamda UNICE, bunları göz önüne alarak, Avrupa Komisyonu'ndan sorunları çözmeye odaklanmasını ve aşağıda belirtilen hususları yerine getirmesini beklemektedir: **(Ek 3)**

- Çin ile müzakerelerde AB'nin koordinasyonu ve kabiliyetini güçlendirmek
- Çin pazarına girişi desteklemek, ayrımcı muameleye prim vermemek ve AB yatırımlarını güvence altına almak.
- Çin'i vaatlerini hayata geçirmesi ve DTÖ'ye karşı olan sorumlulukları konusunda cesaretlendirmek.
- Düzenleme adına yapılan işbirliklerini arttırmak.
- Fikri mülkiyet haklarının korunması konusunun etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak.
- MES için gerekli reform kriterlerinin hayata geçmesini sağlamak
- Karşılıklılık esasına dayalı yeni bir AB-Çin ekonomik mutabakatı sağlamak.

- 4 Mayıs 2006 tarihinde, UNICE, ABD Ticaret Odası ve Japon Fikri Hakları Koruma Forumu ile birlikte küresel sahtecilik ve korsancılığa karşı ortak bir deklarasyon yayınlamıştır. Deklarasyonda, küresel sahtecilik, korsancılık ve fikri mülkiyet haklarının korunması konularındaki ihlallerin azaltılmadığı ve bunun pazar düzeni, tüketici ve sektörler üzerinde önemli zararlar oluşturduğu belirtilmiştir. Çin, sahtecilik, korsancılık ve fikri mülkiyet haklarını korunması konularındaki ihlallerde en büyük kaynak olarak gösterilmiştir. Bu itibarla Çin'in bu konularda daha sıkı önlemleri alması gerektiği vurgulanmış ve bu bağlamda polis kaynaklarının güçlendirilmesi, Çin Ceza Hukuku'nun yeniden gözden geçirilmesi gibi hususlar öne

çıkarılmıştır. Bununla birlikte, Rusya'nın DTÖ'ye üyelik süreciyle fikri mülkiyet haklarının korunması konusunda gelişme sağlanacağı ümidi belirtilmiştir. Deklarasyonda son olarak, bu sorunlara yönelik olarak kurumları arasındaki işbirliğinin ve koordinasyonun artırılacağı ifade edilmiştir. (Ek 4)

IV. OECD/BIAC

- Çin ve OECD arasında yapılan 'Düzenleyici Reform Yeniden Gözden Geçirme' Programı kapsamında, OECD Düzenleyici Politika Bölümü Yöneticisi Rolf Alter, programdaki bir sonraki aşamayı görüşmek ve Çin'li yetkililer ile öncelikleri belirlemek üzere Mayıs ayı ortasında Pekin'i ziyaret edecektir. Gerçekleştirilecek olan ziyaret hakkında BIAC Çin Geçici Çalışma Grubu'na bilgi veren Alter, ziyaretin amacının Çin'deki OECD ülkeleri şirketlerinin bilgilendirilmesi, bu sürece ne şekilde katılım sağlayabileceklerinin belirlenmesi ve ilk kez olarak program dahilindeki ticarete ilişkin konular hakkında tartışılması olarak göstermiştir. Çin yetkilileri OECD'nin özellikle elektrik, kamu hizmet şirketleri ve sağlık gibi kamu hizmetleri sektörleri üzerinde değerlendirme yapmalarını talep etmiştir. Buna karşın OECD, bu sektörlerin yanı sıra yatay konuları da kesen diğer sektörlerin de dahil edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu çerçevede, BIAC üyelerinden, kamu hizmetleri sektörlerinin yanı sıra gerekli gördükleri diğer sektörleri, ve bu sektörlerde Çin ile yaşadıkları başlıca sorunları, 26 Mayıs 2006 tarihine kadar manske@biac.org e-mail adresine belirtmeleri istenmiştir. Bununla birlikte, program kapsamındaki ticarete ilişkin konularda da görüş bildirilmesi öngörülmüştür. Bunun için, Çin'deki ticari açılım derecesinin belirlenmesi ve Düzenleyici Reformla pazar açılımının artırılması konuları çerçevesinde hazırlanan bir anket 26 Mayıs tarihine kadar cevaplandırılmak üzere BIAC üyelerine gönderilmiştir. (Ek 5)
- 19-21 Haziran 2006 tarihlerinde, OECD tarafından Pekin'de 'Çin'de Çevre, Kaynaklar ve Tarım Politikaları' konusunda bir seminer gerçekleştirilecektir. (38)

V. ABD

- ABD Hazine Bakanlığı'na göre, Çin, ABD'nin de istediği gibi, ulusal para birimi olan yuanın daha fazla değerlenmesine izin verebileceğinin sinyalini vermektedir. 15 Mayıs tarihinde yuan bandı ilk kez dolar karşısında 8.0 seviyesinin altında belirlenmiştir. Yuanın değerlenmesi, iki ülkenin dış ticaretinin ABD lehine gelişmesi için büyük bir önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, Çin Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, ABD Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan altı aylık kur politikaları raporunda, Çin'in döviz kurunu kasten oynatan ülkeler listesine alınmamasını takdirle karşıladıklarını belirtmiştir. (39)

**ABD'nin dış
ticaret açığı
konusunda Çin'in
değerlendirmeleri**

- Çinli yetkililere göre, ABD'nin ticaret açığının hesaplanmasında kâr dönüşleri ve fikri ihracatlar gibi yüksek kârlı ancak çoğu zaman gümrükçe belirlenemeyen hususlar hesaba katılmamaktadır. Bunun tam olarak hesaplanması durumunda, dış yatırımlardan gelen kârlar, teknoloji ihracatları, telif hakları, kültürel ürünler ve daha birçok görünmeyen ürün aradaki açığı azaltabilmektedir. Ticaret açığında denizaşırı Amerikan firmalarının yüklü miktardaki kâr dönüşleri de hesaplanmamaktadır.

ABD'nin geçen Mart ayında yayımladığı resmi raporuna göre, 2003 yılında Amerikan firmaları denizaşırı pazarlarda 315 milyar dolar kazanmıştır. Bu rakam, 2002 yılına göre %26'lık bir artışı ifade etmektedir. Bununla birlikte, Çinli uzmanlar, finansal danışmanlık, Amerikan kültür ürünleri, teknoloji ihracatı, telif hakları, patentler ve değişik sektörlerdeki standartlar gibi artan hizmet ticaretinin de altını çizmektedir. Hesap edilmeyen bir başka para çıkışı ise, Asya ülkelerinin önemli derecede satın aldığı Amerikan tahvilleridir.

Son olarak, BM istatistiklerine göre, denizaşırı Amerikan firmaları 2004 yılında 3,383 milyar dolarlık birleşik satış hacmine ulaşmıştır. Bu rakam, ABD'deki firmaların ihracatının üç katından fazlasını oluşturmaktadır. (40)

- ABD Patent ve Marka İdaresi verilerine göre, Çinlilerin ABD'de yaptığı patent başvurularının sayısı, geçen yıl 2043'e ulaşarak bir önceki yıla göre yüzde 80'den fazla artmıştır. Çinlilerin geçen yıl ABD'de yaptığı patent başvurularının sayısı 2000 yılının 4.7 katına ulaşmıştır. Çin, ABD'de patent başvurusu yapan bütün ülke ve bölgeler arasında 13. sıraya yükselirken, Çinlilerin ABD'de tescili onaylanan patentlerinin sayısı da gözle görülür şekilde artarak 2005 yılında 583'e ulaşmıştır. (41)
- Çin, fikri mülkiyet haklarının korunması ile ilgili çabalarında yabancı firmalara güven telkininde bulunmaktadır. Bu kapsamda, Çin Devlet Başkanı Hu Jintao, ABD ziyaretinin ilk durağı olarak Microsoft'un kurucusu ve sahibi Bill Gates ile görüşmüştür. Görüşme amacı, denizaşırı yatırımlara ve firmalara Çin'in fikri mülkiyet haklarının korunması konusundaki kararlılığını göstermektir. (42)
- Çin'deki Amerikan Ticaret Odası tarafından yayımlanan 'Çin'deki Amerikan İş Dünyası' (*White Paper 2006, American Business in China*) konulu rapora göre, Çin-Amerikan ilişkilerindeki bazı belirsizliklere rağmen Çin'de faaliyet gösteren Amerikan firmaları gelecek ile ilgili çoğunlukla iyimserdir. Raporda özetle, Çin-Amerikan ticari ilişkilerinin önemi belirtilmekte, ve iki hükümeti de iş ortamını iyileştirmek için önlemler almaya çağırılmaktadır.

Rapor için araştırmaya katılanların çoğunluğu (%91) Çin'in önümüzdeki 5 yıl içindeki performansından ümitli olmaktadır. Çin, araştırmaya katılanların çoğunluğu için öncelikli yatırım yapılacak

**Amerikan Ticaret
Odası, 'Çin'deki
Amerikan İş Dünyası'
raporu**

ülke olma özelliğini korumuştur. Raporda Amerikan firmalarının genişleme stratejileri ile ilgili de şu hususlara değinilmiştir; (43)

-Amerikan firmaları artık Pekin, Şangay, Guangzhou dışındaki ikincil şehirlere de yayılmaktadır.

-Amerikan firmaları AR-GE'ye daha fazla kaynak ayırmaya başlamıştır.

-Amerikan firmalarının yatırımları, yerel firmaların satın alınması ya da ortaklık kurulması yoluyla oluşmaktadır.

V. Türkiye'deki Kamu ve Özel Kuruluşların Çalışmaları

- TÜSİAD'ın "Stratejik İş Geliştirme" birimi olan TÜSİAD International'ın faaliyetleri kapsamında, 14-19 Mayıs 2006 tarihlerinde, yaklaşık 40 kişilik bir heyet ile, Çin'e ziyaret gerçekleştirmiştir. Başkent Pekin'in yanı sıra Şangay ve Hangzhou'yu da kapsayan ziyaret çerçevesinde, Çin pazarını tanımanın yanı sıra ticaret ve yatırım potansiyellerini araştırmak amacıyla, önde gelen siyaset ve iş çevreleri ile görüşmelerde bulunulmuştur. (44)
- 4.5.2006 tarih ve 26158 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2006/9 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile 2005/21 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile başlatılan dumping soruşturması tamamlanmıştır. Buna göre, Çin menşeli 8501.20.90.00.00 Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) altında sınıflandırılan "Diğerleri; gücü 37,5 W'ı geçen universal alternatif akım/doğru akım (ac/dc) motorları" (elektrik motorları) için dumping uygulaması başlatılmıştır. (45)
- Çin'e yönelik kota uygulamasında biten kategoriler ve tarihleri şu şekildedir; (46)

<u>Kategori</u>	<u>Bitiş Tarihi</u>
14	13.02.2006
15	03.03.2006
5	07.03.2006
6	14.03.2006
29	29.03.2006
72	18.04.2006
9	10.05.2006
28	15.05.2006
159	17.05.2006

Kaynaklar

- (1) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/04/29/1@49321.htm>
- (2) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200605/20060502179738.html>
- (3) <http://www.ccpit.org/servlet/infosystem.news.ServletNewsFrontEn?actionType=view&id=43643>
- (4) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200605/20060502149390.html>
- (5) http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=41134&ForArsiv=1
- (6) *Dünya Gazetesi*, 15 Mayıs 2006
- (7) *Dünya Gazetesi*, 15 Mayıs 2006

**TÜSİAD International,
Çin ziyareti, 14-19
Mayıs 2006**

- (8) http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=41288&ForArsiv=1
- (9) http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=41426
- (10) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/05/12/1@49913.htm>
- (11) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/05/02/1@49422.htm>
- (12) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200605/20060502191728.html>
- (13) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/04/27/1@49239.htm>
- (14) <http://www.ccpit.org/servlet/infosystem.news.ServletNewsFrontEn?actionType=view&id=44006>
- (15) http://www.ccpit.org/servlet/org.servlet.en.OrgWebEn?actionType=SingleTextLinkDetail&main_id=23&link_sub_id=1395
- (16) *Dünya Gazetesi*, 13 Mayıs 2006
- (17) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200604/20060402025732.html>
- (18) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cenk/200605162795.htm>
- (19) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200605/20060502180410.html>
- (20) <http://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx/t253133.htm>
- (21) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200604/20060402057504.html>
- (22) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/04/26/1@49132.htm>
- (23) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cenk/200604301225.htm>
- (24) <http://www1.cei.gov.cn/ce/doc/cenk/200604281484.htm>
- (25) <http://www.ccpit.org/servlet/infosystem.news.ServletNewsFrontEn?actionType=view&id=43428>
- (26) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/05/01/1@49401.htm>
- (27) <http://www.ccpit.org/servlet/infosystem.news.ServletNewsFrontEn?actionType=view&id=43352>
- (28) <http://www.ccpit.org/servlet/infosystem.news.ServletNewsFrontEn?actionType=view&id=44131>
- (29) <http://consulting.gallup.com/content/?ci=21835>
- (30) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/significantnews/200604/20060402020865.html>
- (31) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/04/19/1@48835.htm>
- (32) http://ec.europa.eu/comm/commission_barroso/mandelson/speeches_articles/temp_icentre.cfm?temp=spmm096_en
- (33) http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/bilateral/countries/china/confer070706_en.htm
- (34) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/todayhead/200605/20060502202904.html>
- (35) http://www.ccpit.org/servlet/org.servlet.en.OrgWebEn?actionType=SingleTextLinkDetail&main_id=24&link_sub_id=1364
- (36) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/speechandactivity/activitya/200605/20060502191554.html>
- (37) <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200605/20060502142275.html>
- (38) <http://www.biac.org/members/agr/mtg/2006-06-china/China-Agenda9FEB.pdf>
- (39) *Dünya Gazetesi*, 16 Mayıs 2006
- (40) <http://www.ccpit.org/servlet/infosystem.news.ServletNewsFrontEn?actionType=view&id=43161>
- (41) <http://tr.chinabroadcast.cn/1/2006/05/03/1@49466.htm>
- (42) <http://www.ccpit.org/servlet/infosystem.news.ServletNewsFrontEn?actionType=view&id=43007>
- (43) <http://www.ccpit.org/servlet/infosystem.news.ServletNewsFrontEn?actionType=view&id=44134>
- (44) <http://www.tusiad.org/haberler/basin/duyuruno817.pdf>
- (45) <http://www.vergiportali.com/doc/bulten/32-PwCGumrukBulteni.pdf>
- (46) www.itkib.org.tr